

Sygn. akt II Ca 72/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Dariusz Mizera
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz (spr.) SSR del. Jakub Ślęzak
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa H. P. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 22 października 2015 roku, sygn. akt I C 310/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że powództwo oddala i nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego oraz w punkcie drugim w ten sposób, że nie obciąża powódki nieuiszczonymi wydatkami poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa;

2. nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO Dariusz Mizera

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR Jakub Ślęzak

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt: II Ca 72/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 października 2015 r. w sprawie IC 310/15 Sąd Rejonowy w Radomsku uwzględniając powództwo zasądził od pozwanego (...) SA w Ł. na rzecz powódki H. P. (2) kwotę 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 19 marca 2015r. oraz kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Nakazał ściągnąć

od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Radomsku kwotę 420 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych na wynagrodzenie biegłego.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Powódka H. P. (1) w dniu 21 lipca 2012 roku na prośbę syna S. P. pilnowała trzody chlewnej podczas jego nieobecności. Powódka przechodziła przez pomieszczenie gospodarcze w którym była mokra podłoga, ponieważ syn powódki wcześniej prał tam bieliznę i ją suszył. W trakcie przechodzenia powódka poślizgnęła się i upadła. W tym czasie syn powódki S. P. nadzorował pracę wynajętego kombajnu.

W wyniku upadku w dniu 21 lipca 2012 roku powódka doznała złamania kości udowej prawej w okolicy podkretarzowej z jałową martwicą głowy kości udowej prawej. Z tego powodu powódka była przyjęta do Szpitala(...)w R. - Oddział (...), gdzie była hospitalizowana od dnia 21 lipca 2012 roku do dnia 6 sierpnia 2012 roku. Zastosowano leczenie polegające na zespoleniu śródszpikowym zastępującym statycznym gwoździem S.. Ponownie powódka była hospitalizowana w dniach od 2 października 2012 roku do dnia 5 października 2012 roku z rozpoznaniem wieloodłamowego złamania kości udowej prawej w okresie gojenia. Wypisana została w stanie ogólnym dobrym z zaleceniem dalszego leczenia w poradni ortopedycznej. Powódka przez rok przechodziła proces rehabilitacji. Obecnie powódka chodzi przy pomocy kul. Powódka w dacie zdarzenia pozostawała we wspólnym gospodarstwie domowym z synem S. P..

W dacie zdarzenia syn powódki S. P. posiadał polisę OC w (...) S.A. w W.. Szkoda została zgłoszona pozwanemu w dniu 23 grudnia 2014 roku. Pozwany zakład ubezpieczeń pismem z dnia 13 lutego 2015 roku odmówił wypłaty odszkodowania.

W opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii R. E.stwierdzono, że wskutek upadku powódka doznała złamania kości udowej prawej z przemieszczeniem. Trwały uszczerbek na zdrowiu jaki powstał wskutek wypadku biegły ocenił na poziomie 10 %.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo jest zasadne. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolnika polega na tym, że zakład ubezpieczeń ponosi odpowiedzialność wobec poszkodowanego na takich samych zasadach i w takich rozmiarach, w jakich odpowiedzialność tę określa prawo cywilne w odniesieniu do rolnika, który zaniechał obowiązku utrzymania w należyтым stanie nawierzchni podłogowej w pomieszczeniu gospodarczym, gdzie doszło do zdarzenia. Z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń wypłaca bezpośrednio poszkodowanemu odpowiednie świadczenie., jeżeli ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie obowiązującego prawa za szkodę wyrządzoną przez utrzymanie nienależytego stanu nawierzchni podłogi, co doprowadził do upadku powódki i powstania szkody w postaci trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Naczelną zasadą odpowiedzialności w dziedzinie czynów niedozwolonych jest wina, co wynika wprost z art. 415 k.c. Ciężar dowodu wszystkich przesłanek odpowiedzialności tj

(zdarzenia - czynu niedozwolonego, szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem a szkodą) spoczywa z art. 6 k.c. na poszkodowanym. Z ustalonego niespornie stanu faktycznego wynika, że powódka udowodniła konieczne przesłanki odpowiedzialności za czyn niedozwolony z art.415 k.c, a to : szkodę w postaci rozstroju zdrowia, fakt z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy określonego podmiotu, a którym w tym przypadku jest nienależyty stan nawierzchni podłogi w pomieszczeniu gospodarczym oraz związek przyczynowy między tym faktem a szkodą.

Poszkodowanemu, który doznał w następstwie czynu niedozwolonego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, przysługują w ramach naprawienia szkody, w zależności od skutków obrażeń, min. zwrot kosztów leczenia i leków, zwrot kosztów opieki lekarskiej (art. 444 § 1 k. c.), a nadto zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę (art. 445 § 1 k. c).

Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę i ból ma zdecydowanie kompensacyjny charakter, jego celem jest dostarczenie poszkodowanemu satysfakcji w postaci umożliwienia mu zwiększonej konsumpcji dóbr, przez przyznanie odpowiedniej kwoty pieniężnej. Ma na celu złagodzenie sytuacji poszkodowanego po doznanym cierpieniu oraz pomóc w dostosowaniu się do nowych warunków tym wywołanych.

Wysokość zadośćuczynienia uzależniona jest od wielu czynników, a w szczególności od rodzaju doznanych obrażeń, od stopnia oszpeceń, procentu trwałego uszczerbku, wieku, nasilenia bólu, perspektyw na przyszłość, długotrwałości leczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie powtarzana jest teza, że zadośćuczynienie powinno być umiarkowane, tj. utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadające aktualnej stopie życiowej.

Powódka H. P. (1) uległa wypadkowi w dniu 21 lipca 2012 roku. Bezpośrednio po tym zdarzeniu była dwukrotnie leczona w Szpitalu (...) w R. a następnie na Oddziale (...)w Ł.. Następnie przechodziła roczną rehabilitację i mimo tego obecnie porusz się przy pomocy kul.

W tej sytuacji żądanie tytułem zadośćuczynienia kwoty 25.000,00 złotych należy uznać za w pełni uzasadnione w obliczu 10 % trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Orzekając o kosztach procesu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wynikającą z treści art. 98 § 1 k.p.c. Sąd zasądził na rzecz powoda zwrot kosztów procesu w kwocie 2417.00 złotych, na którą składa się kwota 2.400,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17.00 złotych opłaty od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w całości, zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego, a w szczególności:

- art. 415 kc w zw. z art. 50 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) a także art. 822 § 1 kc oraz art. 6 kc poprzez przyjęcie, że S. P. syn powódki ponosi winę za przedmiotowe zdarzenie a nadto, że po zostaje ono w adekwatnym związku przyczynowym z prowadzeniem gospodarstwa rolnego w sytuacji gdy nie wiązało się z żadnymi czynnościami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa,

- art. 445 § 1 kc poprzez przyjęcie, że zasądzone zadośćuczynienie jest odpowiednie w odniesieniu do doznanego przez powódkę uszczerbku przy jednoczesnym zaniechaniu jakichkolwiek ustaleń w tym zakresie.

2) naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a w szczególności: art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 227 kpc oraz art. 6 kc przez dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny, bez jego wszechstronnego rozważenia w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego oraz dokonanie ustaleń sprzecznych z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez:

- bezzasadne przyjęcie, że, syn powódki, S. P. ponosi winę za przedmiotowe zdarzenia, która wyrażać ma się w pozostawieniu wilgoci na podłodze pomieszczenia pralni a nadto poprzez uznanie, iż pranie i suszenie odzieży pozostaje w adekwatnym związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego ,

- przyjęcie, że powódka doznała opisanego przez biegłego uszczerbku wyłącznie w wyniku rozpatrywanego zdarzenia w sytuacji gdy z wydanej w sprawie opinii wynika, iż niesprawność była również konsekwencją chorób samoistnych,

- art. 235 kpc w zw. z art. 227 kpc oraz art. 278 § 1 kpc i art. 286 kpc poprzez odmowę przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej ustnej opinii biegłego w sytuacji, gdy wydana opinia pisemna budzi wątpliwości w zakresie wpływu zmian zwyrodnieniowych na powstały u powódki uszczerbek,

- art. 379pkt 5 kpc oraz art. 214 § 1 kpc i art. 225 kpc poprzez przeprowadzenie rozprawy bez udziału pełnomocnika pozwanego, w sytuacji gdy informował on Sąd telefonicznie o braku możliwości przybycia do siedziby Sądu o wyznaczonej godzinie z uwagi na nieprzewidziane utrudnienia na drodze i wnosił by rozprawa rozpoczęta została z

10 - 15 -minutowym opóźnieniem a nadto poprzez odmowę otwarcia zamkniętej rozprawy na nowo pomimo wniosku pozwanego.

- art. 328 kpc poprzez pominięcie w uzasadnieniu szeregu okoliczności faktycznych, które doprowadziły do wydania skarżonego rozstrzygnięcia, a w szczególności przyczyn dla których Sąd uznał, iż przedmiotowe zdarzenie pozostaje w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, czym kierował się określając zakres krzywdy powódki, z jakich przyczyn pominął zdiagnozowane u niej choroby samoistne oraz ich wpływ na powstały u powódki uszczerbek

- art. 100 kpc poprzez niezastosowanie i odstąpienie od stosunkowego rozdzielania kosztów w sytuacji gdy powódka przegrała proces w 17% .

Występując z tymi zarzutami apelujący wnosił o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej ustanej opinii biegłego lekarza ortopedy na okoliczności związane ze zdiagnozowanym u powódki uszczerbkiem, a w szczególności wpływem schorzeń samoistnych na wysokość tego uszczerbku, przeprowadzenie ponownie dowodu z zeznań powódki na okoliczność przebiegu zdarzenia oraz wcześniejszych schorzeń i urazów w obrębie kończyny prawej. Następnie o zmianę wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do Sądu I instancji w celu ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Podniesionym w apelacji zarzutom naruszenia prawa materialnego oraz naruszenia przepisów prawa procesowego, odnoszących się do oceny materiału dowodowego nie sposób odmówić trafności.

Na wstępie należy zaznaczyć, że sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z przesłuchania świadka S. P., jak też przesłuchania powódki w charakterze strony, w sposób bardzo skrótowy i pobieżny. Stąd też nie był w stanie ustalić szeregu okoliczności, które w sposób istotny rzutują na kwestie odpowiedzialności pozwanego.

Nie dostrzegając także w opinii biegłego R. E. tych fragmentów, w których biegły wypowiadał się, że powódka jeszcze przed zaistniałym wypadkiem cierpiała na samoistne schorzenia nóg. Nie zwrócił również uwagi na zapis w karcie wizyty w (...) z dnia 4 grudnia 2013r. gdzie w wywiadzie podano, że powódka chodzi o kulach od siedmiu lat. Dowody te w sposób jednoznaczny świadczą że powódka przed wypadkiem nie była osobą pełnosprawną, natomiast z uzasadnieniem sądu pierwszej instancji zdaje się wynikać, że była taką osobą.

Sąd Okręgowy na podstawie przeprowadzonego uzupełniającego przesłuchania powódki ustalił, iż powódka przewróciła się w pomieszczeniu gospodarczym tzw. letniej kuchni, które służyło jako pralnia i jednocześnie suszarnia upranych rzeczy. Udała się do tego pomieszczenia, by sprawdzić czy pralka została wyłączona i zostały wyprane jej rzeczy. Poruszała się przy pomocy kul. Upadek był wynikiem poślizgnięcia się na mokrej podłodze.

Powyższe ustalenia co do charakteru pomieszczenia w którym miał miejsce wypadek, oraz okoliczności w jakich znalazła się w nim powódka (chciała sprawdzić czy uprano jej rzeczy i wyłączono pralkę) mają decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Powództwo z jakim wystąpiła powódka oparte zostało na przepisach ustawy Ubezpieczeniach Obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych .

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych ... (tj. Dz.U. z 2013r., poz.392) z ubezpieczenia OC rolników przysługuje odszkodowanie, jeżeli rolnik, osoba pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym, są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z posiadaniem przez rolnika tego gospodarstwa rolnego szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Kluczowe dla określenia zakresu ubezpieczenia OC rolników jest użycie przez ustawodawcę sformułowania „szkoda związana z posiadaniem gospodarstwa rolnego”.

Ubezpieczenie nie obejmuje zatem całej odpowiedzialności cywilnej osób objętych ubezpieczeniem. Przedmiotem ubezpieczenia jest jedynie konkretny wycinek tej odpowiedzialności. Odpowiedzialność za szkody związane z posiadaniem gospodarstwa rolnego oznacza, że ubezpieczyciel nie będzie odpowiadał za szkody związane z inną sferą aktywności życiowej osoby ubezpieczonej. W szczególności chodzi tu o szkody związane z prowadzeniem przez ubezpieczonego innej działalności gospodarczej niż działalność rolnicza czy też ze sferą jego życia prywatnego. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją że szkoda powstała nie w związku z posiadaniem przez rolnika gospodarstwa rolnego, lecz w związku ze sferą jego życia prywatnego.

Po drugie niezbędną przesłanką odpowiedzialności zakładu ubezpieczeniowego jest możliwość przypisania rolnikowi (osobie ubezpieczonej) winy z art. 415 kpc.

Skoro wypadek miał miejsce w pomieszczeniu służącym jako pralnia i jednocześnie jako suszarnia, nie sposób synowi powódki skutecznie postawić zarzut winy w tym, iż powierzchnia podłogi w tym pomieszczeniu po rozwieszeniu prania była mokra. Powyższe również eliminuje odpowiedzialność pozwanego Zakładu (...).

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc. zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił. Mając na uwadze sytuację życiową powódki, jak i jej sytuację materialną, Sąd Okręgowy nie obciążył powódki kosztami procesu w obu instancjach - art. 102 kpc

SSO Dariusz Mizera

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR Jakub Ślęzak

Na oryginale właściwe podpisy